

ILUZIA CONSTRUCȚIEI DEMOCRATICE

Democrația internă despre care vorbesc public partidele noi nu există cu adevărat. Aceasta ia, de fapt, într-o manieră dăunătoare, forma unei consultări interne ample, dar care nu are nicio valoare pentru conducere, fiind un consum inutil de resurse. Este, plastic, un fel de „să le cerem opinia oamenilor ca să le dăm ceva de lucru”. Și, de multe ori, când o decizie este supusă consultării în partid și oamenilor li se dau variante, hotărârea a fost deja luată.

Discutând totuși rațional, acea democrație participativă, despre care predică partidele noi, este imposibil de pus în practică. De altfel, nu sunt convinsă că poate produce vreun beneficiu partidului. Din ce am văzut în câteva partide noi, ea generează multe conflicte și frânează reacții rapide în momente cruciale.

Democrația participativă versus disciplina de partid

Acolo unde nu sunt reguli, domnește haosul.

Îmi amintesc o întâlnire națională a unui partid nou: o specialistă în comunicare, cu experiență în zona politică, spunea că e nevoie de disciplină într-un partid. Discursul ei a fost întrerupt brutal de unul dintre liderii din comitetul de conducere, care i-a spus că disciplina e doar la partidele mari și că noul partid nu dorește să

funcționeze așa. Îmi amintesc că el a reușit să smulgă aplauze și un val de simpatie în sală. Mai degrabă a apăsat pedala partidelor vechi decât să aducă argumente valabile contra disciplinei de partid. Ea avea dreptate și tot ea a părăsit echipa la scurt timp. Una dintre picăturile care i-au umplut paharul a fost un schimb de șaptezeci și șapte de e-mailuri pe tema unui comunicat de presă despre care toată lumea își dădea cu părerea.

Disciplina de partid nu trebuie înțeleasă ca dictatură. Ea înseamnă ordine, ierarhie, decizii care se respectă. În lipsa ei, toată lumea se pricepe la orice. Toți devin strategii, consultanți, sociologi, comunicatori, creativi, ideologi. Toți au o opinie despre ceva, toți știu despre ce trebuie să comunice partidul, toți au o idee salvatoare, toți știu ce trebuie să scrie în programul politic. Mai plastic: fiecare are o idee despre cum putem da zăpada din fața blocului, fiecare știe o lopată magică sau o tehnică extraordinară prin care să nu mai alunecăm pe gheață, dar nimeni, nici măcar unul, nu pune mâna pe lopată pentru a da zăpada. Am constatat că în partidele mici și noi, există două „departamente” funcționale: cineva și trebuie. Cel mai des frazele încep cu: *Cineva trebuie să...* *Partidul trebuie să...*

Un partid nu e un ONG, nu e un start-up, nu e nici un workshop creativ, nici un club de dezbateri și nici cabinet de psihologie. În politică, nu e ca în afaceri. Iar asta trebuie înțeles încă de la început, din prima lună în care începe să funcționeze. E nevoie de disciplină și de respectarea ierarhiei, altfel se va creiona un haos greu de gestionat și greu de îndreptat când partidul va ajunge la primul său test electoral.

Greșeala principală de la care plecăm atunci când începem discuția despre reguli în partidele mici și/sau

noi este că ne raportăm la membri ca la voluntari. Și ne imaginăm – atât cei din echipa de coordonare, cât și cei care sunt membri – că noi suntem voluntari, pe timpul nostru, pe banii noștri, pe competențele noastre și putem face ce vrem și când vrem. Pe fond, avem dreptate cumva, însă produsul final este, de fapt, un haos generat de un mix de idei și opinii care nu au nicio legătură cu politica și, cu voia voastră, nici cu realitatea. Marea provocare rămâne să reușești să găsești o manieră de a reacționa amabil la ideile care vin din partea „voluntarilor”/membrilor. Unii dintre ei au atât de multe idei, încât consumi timp și ședințe întregi, ascultând la nesfârșit tot felul de propuneri de evenimente și proiecte.

Mulți dintre membri sunt bine intenționați și ar putea câștiga titlul de voluntarul lunii în orice ONG, dar nu înțeleg cum funcționează un partid. Politica și organizațiile politice sunt diferite, nu putem să transferăm zona de business și nici mediul non-guvernamental cu totul aici. Știu că e dificil, atunci când îți propui un partid altfel, să renunți la această aparentă libertate internă. Ea e, în mintea unora, un factor de diferențiere. În realitate, e unul dintre motivele care fac partidul să nu progreseze pentru că este pusă în practică haotic, dăunător.

Apoi, am constatat că, în general, membrii din orașele mari sunt înclinați să vină cu tot felul de idei neconvenționale care nu au nicio legătură cu politica. În orașele mai mici și în mediul rural, modul de raportare la ce înseamnă un partid și ce are el de făcut e mai bun. Acolo, membrii înțeleg și ierarhia, și disciplina de partid, și ce anume concret trebuie să faci pentru a dezvolta partidul și pentru a câștiga voturi.

Mulți dintre cei care se implică în aceste partide nu înțeleg că politica nu se poate face în timpul liber, că

presupune niște sacrificii care țin de viața personală, de zona profesională și de resursele financiare. Desigur, e o alegere dacă ești dispus sau nu să le faci, dar dacă nu ești dispus, atunci pretențiile pe care le vei ridica în momente importante din viața partidului nu trebuie să fie mai mari decât gradul implicării tale. Cred că e foarte important să înțelegem că un membru de partid are și obligații, nu doar drepturi în interiorul organizației. Aș spune chiar că are mai multe obligații decât drepturi.

În campania electorală pentru alegerile parlamentare din 2016, am ajutat o scurtă perioadă de timp un candidat independent, susținut de un partid nou. La un moment dat, m-am întâlnit cu un membru al acelui partid care m-a întrebat din primele minute: „Nu puteți să schimbați candidatul?”. Dacă până atunci întâlnisem oameni cu multe idei despre cum ar trebui să comunice un partid sau un candidat, oameni cu multe idei despre ce ar trebui să cuprindă programul politic, oameni cu tot felul de idei colorate despre acțiuni online sau outdoor, acum întâlneam omul care se gândea să schimbe candidatul. După ce l-am convins că acela e candidatul, că strânsese semnăturile necesare și că el rămâne, discuția a intrat în normalul acestor întâlniri: să schimbăm, atunci, tot programul politic. La finalul discuției am înțeles că omul nu avea nici timp și nici resurse financiare, avea doar opinii despre modul în care campania electorală era gestionată.

Dacă încerci să implici toți membrii în absolut toate discuțiile și în toate deciziile, se ajunge la unul dintre următoarele finaluri sau chiar mai multe simultan:

1. Nu mai este luată nicio decizie, pentru că sunt prea mulți cei implicați pentru a se mai ajunge la un acord;